

Els economistes asseguren que el mercat és la millor opció per controlar els fluxos de capital. Però, curiosament, per al mercat hi ha algunes elements que no tenen preu. I sense preu, no hi ha valor. Sense valor no hi ha mercat i, per tant, en la nostra societat sense mercat no hi ha cap garantia econòmica perquè algun bé o servei no desaparegui. Curiosament, alguns d'aquests actius sense valor són elements de la natura. Sense anar més lluny, l'aire que respirem no val res, però conservar l'atmosfera ens val molts diners. Extingir la vida animal i silvestre està penat amb multes administratives, però habitualment són paper mullat. Un tros de bosc mediterrani no val gaire diners, però el dia que es crema ràpidament apareixen avaluacions milionàries. El creixent nombre de desastres naturals i estralls contra el medi que acaben causant danys a béns humans planteja la necessitat de repensar el valor de la natura.

Les 27.000 ha de bosc cremades a les comarques del Solsonès i el Bages l'estiu de 1998 s'avaluen en uns 11.000 milions de pessetes. L'esbotzament de la presa d'Aznalcóllar, la primavera passada, va escampar 5 milions de metres cúbics d'aigua àcida i fangs tòxics sobre unes 2.500 ha de conreus i aigües molles prop de Doñana. Per retirar els fangs tòxics s'ha fet una reserva pressupostària inicial d'uns 4.500 milions per restauració ambiental

El pitjor remei

JORDI MIRALLES, biòleg

directa i uns 15.600 milions en actuacions complementaries. Totes aquestes indemnitzacions es preveuen amb diners de l'erari públic. La pregunta que sorgeix immediatament és, què pot sortir més barat prevenir o guarir? o en uns altres termes, és possible aplicar polítiques ecològiques que facin més barat la gestió del territori?

En el cas de Boliden Limited, propietària de les mines d'Aznalcóllar, els experts asseguren que la construcció d'un embassament artificial d'alta seguretat per aquests residus tòxics no hauria superat els 3.000 milions. En el tema dels incendis és evident que a banda dels danys (s'inclouï o no la pèrdua de la renda) el problema sorgeix per la manca d'una política forestal adequada que faciliti la inversió pública o privada ja sigui per conservar-los o explotat-los racionalment.

Aquestes dues catàstrofes de la natura són només una petita advertència que la interacció persona-entorn requereix un diàleg constant i proactiu. La nostra societat planteja les relacions amb la natura com una veritable ocupació o imposició de criteris. Aquesta supèrbia, al final es paga. La urbanització de zones inundables (recordem el cas del càmping de Biescas -juliol de 1996, 86 morts- o el barri del Cerro de los Reyes de Badajoz -novembre de 1997, 25 morts-) ha estat la causa en les darreres dècades de la pèrdua de béns materials i vides humanes cada temporada i, tanmateix, preferim canalitzar una riera o riu que no pas reubicar els estadants i planificar la desocupació de les lleres dels cursos d'aigua.

En qualsevol problema de planificació territorial es tendeix a optar perquè les solucions no alterin l'error comès. Segurament, és un comportament inherent a la personalitat humana. En tot cas, podria ser bo, que al tombà d'un nou segle, fóssim capaços de fer front als problemes amb estratègies menys hipòcrites.

Trobarem nombrosos exemples d'aquesta necessitat de fer front els problemes amb una major sensibilitat per al paisatge i de respecte per la vida de les persones. L'autovia A-18 al terme municipal de Cerdanyola i Ripollet es va construir al costat d'un bloc de pisos marginals. Durant més de vint anys, els veïns d'aquest bloc han viscut amb el terra-

CATALUNYA
27.000 hec.
 calzinades

bastall al costat de la finestra i els ajuntaments democràtics hi permeteren noves edificacions (encara avui s'edifica). Una plataforma ciutadana, lògicament, planteja l'alternativa de soterrar l'autopista en aquest tram i guanyar a més un parc urbà. Els polítics comarcals, tots en pes, es fan la foto al terrat del problema i prometen instar al govern català que estudiï la viabilitat del projecte. El cost de soterrar aquest tram de mig quilòmetre sobrepassaria els 3.000 milions. Ningú ha plantejat que potser la solució racional seria esbotzar els edificis més afectats i reubicar els veïns en un espai proper.

Amb el pressupost de soterrar l'autopista es podrien construir prop de 200 habitatges de 100 m² (el doble de la superfície dels actuals, amb una qualitat constructiva infinitament millor i insonoritzar l'entorn de l'autopista. La qüestió és que en un cas la inversió pública facilitarà que a continuació es puguin esbotzar els blocs ruïnosos actuals i que algú pugui especular, mentre que en la segona opció esmenem un problema amb l'erari públic, però impedim el lucre dels rics a costa dels pressupostos governamentals. Tanmateix, cap polític estaria disposat a ser honest i afrontar el repte d'un previsible conflicte veïnal que les constructores atarien amb molt de gust.

La Via Verda és una proposta de conservació del territori natural comprès entre les serralades de Collserola i Sant Llorenç del Munt. Es tracta d'un exercici d'urbanisme racional i coherent que a primer cop d'ull pot semblar encomiable. Però, a mesura que anéssim al detall ens adonaríem que tot i ser un molt ben intencionada iniciativa, en realitat, el que propicia és una radicalització

administrativa. Alguns ajuntaments no veuen amb bons ulls pactar amb altres municipis una proposta que els obliga a minimitzar les possibilitats de vendre i expansionar l'urbanisme de la ciutat. Per altra banda no podem obviar la mateixa complexitat legal d'un procés de planificació plurimunicipal.

Curiosament, una entitat ecologista vallesana va fer –amb diners públics– un estudi de catalogació i delimitació dels espais naturals d'interès ecològic de la plana. Les delimitacions d'aquest estudi mai es van fer públiques i molt menys s'han reivindicat. La raó és clara, la veritable conservació de la natura passa pel tot i no pas per una suma de parts o illes. I així, arribem altra vegada a la incoherència entre allò que hom fa i practica i el que realment pensa.

És molt més fàcil assumir una política global de grans línies que adquirir el compromís de gestionar una xarxa de petits espais. Segurament, seria preferible que tot el país fos gestionat correctament, però, lamentablement, és la quotidianitat la que atorga poder a les petites coses. El problema és que la suma de petites estratègies possibles no té un rendiment polític com ara el de les grans definicions impossibles i que estimulen el triomfalisme. En un cas, la mateixa magnitud del projecte el converteix en una mentida atractiva. En l'altra la bellesa i interès que es podria obtenir amb poc temps es converteix en una veritat que qüestiona. Perquè s'ha endegat un projecte de recuperació de la ribera del riu Besòs que costa uns 3.000 milions de pessetes quan amb un pressupost d'aquesta magnitud es podien crear un centenar d'aiguamolls fluvials? En el primer cas hi ha un gran objectiu del qual s'espera rendibilitat política. En el segon, aquesta rendibilitat queda diluïda entre una dotzena de municipis i es perd la "grandeur" políticament estimulante.

La dita popular no deixa lloc a dubte, "més val prevenir que guarir". Però, per això, cal ser sensat i saber encaixar que els errors –propis o assumits– necessiten de la imaginació i de la voluntat per esmenar-los més que no pas obviar-los. Si les inversions públiques es fessin amb diners recaptats periòdicament (no una vegada l'any o amagats en impostos indirectes) valoraríem el patrimoni col·lectiu perquè constantment en tindríem el record i l'evidència. Quan es parla de canviar el paradigma social, aquest és un dels aspectes que caldria incloure. La resta són il·lusions de passatemps.

MONISTROL
 Passeig de la Plaça Major, 6
 Telèfon 93 725 49 25
 SABADELL

home / dona
FÈMINA
 Sant Quirze, 5 • Tel. 93 725 59 50 • SABADELL

LANGUAGE MARKET
 CENTRE D'IDIOMES

Passeig Plaça Major, 57 entresol
 Tel. 93 726 50 38 • 08201 SABADELL